

Risâle-i Nur'da zekât

Trabzon'dan okuyucumuz: “Yirmi İkinci Mektubun İkinci Mebhas'ındaki suâlin ikinci haşiyesinde, ‘Eskiden verdiği kırktañ ki, her sene gâliben ve lâakal ribh-i ticarî ve nesl-i hayvanî cihetiyle, o kırktañ taze olarak on adet verir’ cümlesini açıklar mısınız?”

Bediüzzaman Hazretleri Yirmi İkinci Mektub'un İkinci Mebhas'ına hırsın bir mahrumiyet, zillet ve sefalet sebebi olduğunu zikrederek başlar. Devamında hırs ile kanaatin iki muhalif güç olarak hayatımızdaki olumlu-olumsuz etkileri ile zekât ve faiz üzerindeki rollerini açıklar. Kanaatin bitmeyen bir hazine olduğunu ispat ederek Mebhas'ı bitirir.

Hırs hüsrana sebeptir. Hırs gösteren Müslüman, düzelmez, batar; yükselmez, düşer; servet bulmaz, mahrumiyet bulur; ferahlanmaz, sefaletle uğrar.

Misaller sunar Üstad Bediüzzaman: Meselâ ağaçlar ve bitkiler hırs göstermezler, kanaatle yerlerinde dururlar; rızıkları harika bir sûrette onlara koşup gelir ve kanaatlerinden dolayı öyle bir bereket gelir ki, pek çok hayvanı beslerler. Hayvanlar ise hırs ile rızıkları peşinde koşuyorlar; çoğu zaman pek çok zahmet ve noksaniyetle ancak rızıklarını elde edebiliyorlar. Hayvanlar dairesi içinde zaaf ve acz ile tevekkül eden bütün yavruların rızıkları, en lâtif ve en mükemmel bir sûrette rahmet hazinesinden veriliyor. Hırslı saldırgan canavarlar ise, gayr-ı meşrû ve pek çok zahmetle ancak tatsız rızıklarını kazanabilmektedirler.

Faizin altında, aşırı mal düşkünlüğü ve haram helâl demeden kazanma hırsı vardır. Bu ise kayba sebeptir.

Oysa zekât, kanaat ve tevekkül içindeki Müslüman'ın sâlih amelidir ki, berekete açılan kapının anahtarı hüviyetindedir.

Hırsın neden hüsrana sebebi olduğunu da açıklar Hazret-i Üstad. Şöyle ki: Eşyanın tertibinde İlâhî hikmetçe konulan bir usul, bir yol ve bir âdet vardır. Hırs sahibi, bu yolu izlemez, bu metodu takip etmez, bu âdete uymak istemez. Tertip içindeki eşyanın manevî basamaklarına aldırılmaz, üç-beş basamak birden atlamak ister; ama atlayamaz, düşer ve maksadına ulaşamaz.

Bediüzzaman'a göre, malı çok seven Müslüman, malın çok gelmesini hırs ile değil; kanaat ile istemelidir. Yoksa kaybeder. Kanaatin, amel çapındaki görüntüsü ise zekâttır ve zekât bereket sebebidir. Yani malı artıran en mühim faktördür. Çünkü yeryüzünde açılan Rahmet sofrasında rızıkların dereceleri ve nimet mertebeleri, Müslüman'ın fakirlere el uzatma ve yardım etme derecesine bağlı olarak kendisine açık olacak, açık kalacaktır.

Böyle olunca zekât, dünya malını daha çok isteyeninin başvurması gereken bir amel oluyor. Zira Müslüman kendi malından vermiyor. Müslüman, Allah'ın verdiği maldan veriyor. Yani tabir caizse, malın musluğu Allah'ın elindedir. Bakıyor ki Müslüman zekâtını vermiyor, malı elinde tutuyor; Allah da musluğu tutuyor ya da bir musibet gönderip daha önce verdiği servetin birikmiş zekâtlarını topluca ve fazlasıyla alıyor. Yani zekât vermemekle Müslüman,—uhrevî kayıplar bir yana—aslında önce ve acilen maldan kaybediyor. Müslüman zekâtını verse, Allah da musluğu sonuna kadar açacak, bereket yağdıracak. Çünkü daha fazla mal elde etmenin mühim bir usulü ve yolu da, malı verene teşekkür ederek rızasını almaktır. Malı verense, fakirlere kucak açılmasını teşekkür yerine sayan Cenab-ı Allah'tır. Hırsları nedeniyle başkalarına kucak açmayanlar ise, mal üzerinde kazanç kıtlığı, bereketsizlik veya musibet sûretinde ilk tokatlarını yiyorlar.

Neticede Müslüman zekâtı cebinden vermiş olmuyor; Allah'ın kendisine yaptığı ihsan ve ikramdan vermiş oluyor. Çünkü verdiği zekât, kendisine en az bire on olarak geri dönüyor. Bu durumda zengin fakire minnet duymalı; kesinlikle fakirden minnet almamalıdır.

Cenâb-ı Hak her sene taze olarak sıfırdan verdiği buğday gibi mallardan onda bir zekât istiyor. Eskiden verdiği ve üzerine bereketle artırmakta olduğu koyun, keçi ve ticaret eşyası gibi mallardan ise kırkta bir zekât istiyor. (Aslında koyun ve keçinin zekâtı her ne kadar kırkta birle başlasa da, yüzde birle devam etmektedir. Yani yüz yirmi davara kadar bir koyun veya keçi; iki yüze kadar iki koyun veya keçi; üç yüz doksan dokuza kadar üç koyun veya keçi; dört yüzde dört koyun veya keçi ve artık her yüz davarda bir koyun veya keçi zekât verilmesi farzdır. Malı seven insanoğlu için artırmaya ne kadar elverişli oranlar değil mi?)

Bahsettiğiniz “Haşiye”de Üstad hazretleri, yıllık olarak kırkta bir zekât isteyen Cenab-ı Hakk'ın, zaten her sene ekseriyetle ve en az kırkta on adet gerek ticarî kazançta (rihb-i ticarî), gerekse hayvan nesli itibariyle bereket sûretiyle kâr olarak verdiğini bildiriyor.¹

Yani en az kırkta on verenin, kırkta birini geri istemesi çok görülmemeli. Gönül

rahatlığıyla vermeli. Kırkta bire göz ve gönöl koymamalı. Geri kalana kanaat etmeli. Peygamber Efendimizin (asm), “Kanaat bitmeyen hazinedir” sözünü asla unutmamalı ve zekâtımızı eksiksiz hesaplayıp vermeliyiz.

Dipnotlar:

1- Mektûbât, s. 264